Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй орган

1940 оной МАЙН 10 пятница № 106 (3107)

Сэн 10 мүнгэ.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

Нэгэдэхи рангын командарм С. К. Тимошенкодэ Советскэ Союзэй маршалай военнэ нэрээргэ олгохо тухай

1-дэхи рангын командарм Семен Константинович Тимошенкодэ Советскэ Союзай маршалай военнэ нэрээргэ олгохо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
Майн 7, 1940 он.

БОЛЬШЕВИСТСКЭ ПАРТИЙНА ДИСЦИПЛИНЭ

Һаяхан боложо дүүрэһэн, отчетно-һунгалтын партийна суглаанууд ба конференцинүүд болбол, нютагай парторганизацинуудай зорилгонуудые бүхы талааранъ зүбшэн хэлсэхэдээ, партийна дисциплиные саашадаа бүхэжүүлгэдэ багабэшын анхарал хандуулһан байна. Энэшье тон законно.

СССР болбол хүгжэлтын шэнэ полосада, ангигүй социалистическэ общество байгуулгые түгэсхэлгын ба социализмһаа коммунизмда шата дамжан оролгын полосада ороо. Бидэнэр хадаа коммунизмын агууехэ гэрые, капиталистическэ хүреэлгэ соо байгуулжа байнабди. Бидэнэр хадаа сталинска гурбадахи табанжэлэй агууехэ хүдэлмэринүүдэй планиие илалтатайгаар бэелүүлжэ байнабди. Үшөө бүри түргэнөөр урагшаа ябахын тулада, бүхы ажахын, политическэ, культурна хүдэлмэринүүдэй темпые түргэдхэхын тулада, эмхидхэлгын хүдэлмэриие хаа-хаанагүй һайжаруулха, партиин бүхы отрядуудта булад дисциплиные бүхыхэмжээгээрэнь бүхэжүүлхэ шухала.

Һүүлэй хоёр жэлнүүдэй торшо соо, манай коммунистическэ парти болбол өөрынгөө зэргэнүүдые хоёр дахин олон болгоо. ВКП (б)-эйн хэдэн зуугаад мянган шэнэ членүүд ба кандидадуудые Ленин—Сталинай партиин алдарта традицинуудай духэдэ хүмүүжүүлхэ хэрэгтэй.

Дисциплинын асуудалнууд болбол, партиин шэнэ членүүдые, партийна ба гүрэнэй залуу кадрнуудые политическэ хүмүүжүүлгээр, большевистскэ хатуужуулгаар бүхы хүдэлмэридэ нилээд һуури эзэлхэ ёһотой. Энэ хадаа, партиин шэнэ членүүдэй, өөһэдынгөө байндураар бэедээ абаһан үндэр нэрые—ленинско-сталинска партиин членэй нэрые партиин интересүүдтэ бүри туһатайгаар абажа ябахынь тулада шухала.

Партийна булад дисциплинэ болбол большевистскэ партиин, шэнэ типын партиин онсо тусгаар зүйлэнь мүн. Манай партиин хүсэ ба шадалые бүхэжүүлэн хатуужуулагша Ленин ба Сталин болбол, капитализмые штурмдалгада, шэнэ коммунистическэ мирые байгуулгада хүдэлмэришэн ангиин ба бүхы ажалшадай хүсые жагсааха ба эмхидхэхэ—бүхэдэлхэйн историческа, үндэр дээдэ зорилготой парти, иимэ парти хадаа, гарбаа өөрөө дисциплинэ ба эмхидхэлые бэелүүлэгшэ болоо һаа, өөрынгөө гигант ехэ зорилгонуудые дүүргэжэ шадаха байна гэжэ, большевигүүдые сусаралтагүй һургадаг һэн.

Маркс, Энгельс, Ленин, Сталинай илагдашагүй һургалаар зэбсэглэгдэһэн, большевигүүдэй парти болбол урган бүхэжөө, социалистическэ революциин хүсэнтүгэс, ба хүтэлэгшэ хүсэнь болоо. Тэрэ хадаа агууехэ пролетарска революциин организатор, шэнэ социалистическэ общественные байгуулагша ба вождь байгаа өөрынгөө үүргэнүүдые эрхим амжалтатайгаар дүүргэһэн ба дүүргэжэшье байна. Большевигүүдэй парти болбол, өөрынгөө зэргэнүүдэй эмхидхэлэй бүхэжэлтэдэ, эбдэрэшэгүй, хатуу дисциплиные партиин бүхы членүүдэй, бүхы большевистскэ организацинуудай сахилгада тон ехэ анхарал хандуулдаг байна. Партийна дисциплины һуладхахые, задагайруулхые, һүйдхэхые ба капитализм эсэргүү хүдэлмэришэн ангиин тэмсэлые һаатуулхые, Октябрьска революциин һүүлээр, шэнэ общественнэ байгуулалтые бүхэжүүлхын хүдэлмэришэд ба таряаланшадай тэмсэлыень һаатуулхы дэгэг элдэб түрэлэй оппортунистнуудые ба буржуазна агентнүүдые, парти болбол өөрынгөө зэргэнүүдһээ хайрагамгүйгөөр намнан гаргаһан байна. Большевигүүдэй XVIII съезд дээрэ абтаһан, Бүхэсоюзна Коммунистическэ партиин устав болбол шанга дисциплины хэмжээ, ажалай ба гүрэнэй дисциплиные сахилгын жэшээ харуулагша байхыень коммунист бүхэнииие уялгална. Манай партидахи дисциплинэ—үнэн сэхэ дисциплинэ: тэрэ хадаа партийна ажабайдалда, партийна политикын бүхы асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ ба шиидхэлгэдэ коммунистнуудай активна хабаадалсалгые хараална.

Съезднүүдэй гү, али конференцинүүдэй директивүүдые, Центральна Комитедэй тогтоолнууд ба заабаринуудые боевой ёһоор бэелүүлгэ хадаа партийна организаци бүхэндэ, большевик бүхэндэ—түрүүшын ба арюун уялга. Энээниие хэлсээнгүйгөөр, түргөөр, дуратайгаар дүүргэхэнь шухала. Манай парти болбол һүүлэй жэлнүүдэй торшо соо хэдэн зуугаад мянгаад залуу нүхэдые партийна ба гүрэнэй аппарадай харюусалгата тушаалнуудта дэбжүүлээ. Центральна Комитедэй ба Советскэ правительствын директива бүхэниие боевойгоор, хойшолуултагүйгөөр дүргэлгын түлөө агууехэ харюусалгын мэдэрэлые тэдэндэ хүмүүжүүлхэ хэрэгтэй.

Манай партиин зэргэнүүддэхи дисциплинэнь бата ба эбдэршэгүй; тиимэһээ, большевистскэ дисциплиные алиболохоор, бааханааршье һаа, эблэлгэ тэсэгдэшэгүй байна.

Партиин Центральна Комитет болбол, ВКП(б)-эйн ЦК-гэй зарим директивүүдые дүүргэлгэдэ дисциплинэ муутайгаар хандаһан фактнууд зарим партийна организацинуудта—тульска, курска, татарска, воронежско организацинуудта бии байна гэжэ һаяхан элирүүлбэ.

Тульска обком болбол электростанцинуудай хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ тухайда партиин Центральна Комитедэй, 1939 оной декабриин 11-нэй үдэрэй тогтоолые абаһан байна. Электростанцинууд ба электросетьнүүдэй ба ажахын хүтэлбэрилэгшэдые дуудан асараад, энэ тогтоолые бюро дээрээ зүбшэн хэлсэхыень обкомдо даалгагдаһан байгаа. Электрсстанцинуудай хүдэлмэриие хүтэлбэрилхэ тухайда партиин ЦК-гэй онсо шухала директивые зүбшэн хэлсэлгэ ба нютагай электростанцинуудай хүдэлмэриие һайжаруулгаар бодото хэмжээ ябуулгануудые хараалалга болбол Тульска областиин энергитическэ ажахын дэбжэлтэдэ ехэ үүргэ дүүргэжэ шадаха ба дүүргэхэшье ёһотой байгаа. Теэд, Тульска обком болбол ВКП(б)-эйн ЦК-гэй, 1939 оной декабриин 11-нэй үдэрэй тогтоолһоо үндэһэлүүлэн ямаршье хэмжээнүүдые абаагүй, энэ тогтоолые бюро дээрээ ба нютагай электростанцинуудай парторганизацинуудта зүбшэн хэлсээгүй байна. ВКП(б)-эйн ЦК-гэй директивэдэ нимээр хандалга хадаа большевигүүдэй дунда тэсэшэгүй гэжэ элирхэйлхэнь хэрэгтэй аал!

ВКП(б)-эйн Центральна Комитет болбол Курска обкомоор ба тэрээнэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Доронуноор харуулагдаһан, дисциплинэгүй ябадалые тэмдэглэһэн байна. Партийна бюджедые гүйсэдхэлгөөр партиин райкомууд ба горкомуудые ВКП(б)-эйн Курска обкомой хүтэлбэрилгэдэнь дутуунуудые тэмдэглэһэн, ВКП(б)-эйн ЦК-гэй тогтоолые абаад, Партиин Курска обком болбол, тэрээниие бюро дээрээ зүбшэн хэлсээгүй ба ВКП(б) эйн ЦК-гэй тогтоол соо заагдаһан дутуу дундануудые зайлуулха хэмжээнүүдые абаагүй.

Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) партиин устав болбол партийна ба советскэ центрнүүдэй тогтоолнуудай түргэнөөр ба тодо һонороор гүйсэдхэгдэхыень эринэ. Социалистическэ байгуулалтын бүхэжэлгын ба хүгжэлтын түлөө тэмсэлдэнь ажалшадай түрүү отряд бологшо ба ажалшадай,—общественнэшье ба гүрэнэйшье,—бүхы организацинуудай хүтэлбэрилхы ядронь бологшо, манай партида,—уставай энэ параграф туйлай ехэ удхашанартай. Энээниие мартаха ба эбдэхэ эрхэ хэндэшье үгтөөгүй.

(„Правдын“ түрүү бэшэгһээ).

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

Нэгэдэхи рангын командарм Г. И. Куликтэ Советскэ Союзай маршалай военнэ нэрээргэ олгохо тухай

1-дэхи рангын командарм Григорий Иванович Куликтэ Советскэ Союзай маршалай военнэ нэрэзэргэ олгохо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
Майн 7, 1940 он.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

Нэгэдэхи рангын командарм Б. М. Шапошниковта Советскэ Союзай маршалай военнэ нэрээргэ олгохо тухай

1-дэхи рангын командарм Борис Михайлович Шапошниковто Советскэ Союзай маршалай военнэ нэрэзэргэ олгохо.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
Майн 7, 1940 он.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

Уһан-Сэрэгэй Флодой дээдэ командна составта сэрэгүүдэй нэрээргэнүүдые байгуулха тухай

Уһан-Сэрэгэй Флодой дээдэ командна составта дооро дурсагдаһан, сэрэгүүдэй нэрээргэнүүдые байгуулха:

I.

Корабельна службын дээдэ строевой командна составта:

1) контр-адмирал
2) вице-адмирал
3) адмирал
4) флодой адмирал

II.

Корабельна службын инженернүүдтэ:

1) младша инженер-лейтенант
2) инженер-лейтенант
3) ахалагша инженер-лейтенант
4) инженер капитан-лейтенант
5) III-дахи рангын инженер-капитан
6) II-дохи рангын инженер-капитан
7) I-дэхи рангын инженер-капитан
8) инженер-контр-адмирал
9) инженер-вице-адмирал
10) инженер-адмирал

III.

Далайн авиациин дээдэ командна составта:

1) авиациин генерал-майор
2) авиациин генерал-лейтенант
3) авиациин генерал-полковник

IV.

Эрье шадарай службын дээдэ командна составта:

1) эрье шадарай службын генерал-майор
2) эрье шадарай службын генерал-лейтенант
3) эрье шадарай службын генерал-полковник

V.

Интендантска службын дээдэ командна составта:

1) интендантска службын генерал-майор
2) интендантска службын генерал-лейтенант
3) интендантска службын генерал-полковник.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1940 оной майн 7.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ

УКАЗ

Улаан Армиин дээдэ командна составта сэрэгүүдэй нэрээргэнүүдые байгуулха тухай

Улаан Армиин дээдэ командна составта дооро дурсагдаһан сэрэгүүдэй нэрэзэргэнүүдые байгуулха:

I.

Ниитэ сэрэгүүдэй командирнуудта:

1) генерал-майор
2) генерал-лейтенант
3) генерал-полковник
4) армиин генерал
5) Советскэ Союзай маршал

II.

Сэрэгүүдэй командирнуудта:

а) артиллери

1) артиллериин генерал-майор
2) артиллериин генерал-лейтенант
3) артиллериин генерал-полковник

б) авиаци (тэрэнэй тоодо далайн авиаци)

1) авиациин генерал-майор
2. авиациин генерал-лейтенант
3) авиациин генерал-полковник

в) танкова сэрэгүүд

1) танкова сэрэгүүдэй генерал-майор
2) танкова сэрэгүүдэй генерал-лейтенант
3) танкова сэрэгүүдэй генерал-полковник

г) Хэлхеэ холбооной сэрэгүүд

1) хэлхеэ холбооной сэрэгүүдэй генерал-майор
2) хэлхеэ-холбооной сэрэгүүдэй генерал-лейтенант
3) хэлхеэ-холбооной сэрэгүүдэй генерал-полковник

д) Инженернэ сэрэгүүдтэ

1) инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор
2) инженернэ сэрэгүүдэй генерал-лейтенант
3) инженернэ сэрэгүүдэй генерал-полковник

е) техническэ сэрэгүүдтэ

(Химическэ, түмэрзамай, автомобильна, топографическа):

1) техническэ сэрэгүүдэй генерал-майор
2) техническэ сэрэгүүдэй генерал-лейтенант
3) техническэ сэрэгүүдэй генерал-полковник

III.

Интендантнуудта:

1) интендантска службын генерал-майор
2) интендантска службын генерал-лейтенант
3) интендантска службын генерал-полковник.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. КАЛИНИН.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль.
1940 он, майн 7.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Советскэ Союзай Герой лейтенант П. В. Шутов. (ТАСС-ын фото-клише).

Колхозуудай поле дээрэ

ТОДОРХОЙ ХҮТЭЛБЭРИ ЭРИГДЭНЭ

Энэ жэлдэ, Курбиин МТС-тэ хабаатай колхозууд 8450 гаран гектар ороохото культурануудай тарилга (тэрэ тоодо 4496 гектарынь морёор) хэхэ ёһотой. Мүнөө, хамта 6000 шахуу гектарынь таригдажа, хабарай тракторна хүдэлмэринүүдэй план дүүргэгдээ.

Курбиин МТС-тэ нормоо ходо үлүүлэн дүүргэдэг, Цырендоржиев, Ерофеев, Шурыгина гэгшэдэй бригадынхид шэнги түрүүшүүл олон. Ордента Тудуп Цырендоржиевээр толгойлогдодог, эхэнэрнүүдэй тракторна бригадынхид болбол тарилгын эхилхэһээ хойшо бүтээсэтэйгөөр ажаллажа, мүнөө условно трактор бүхэнөөр 130 гаран гектар хахалаа.

Тус МТС-эй трактористнууд болбол Бүхэсоюзна Партийна Конференциин нэрэмжэтэ социалистическэ соревнованида оролсоод, стахановска методүүдые хэрэглэн, үнгэрэгшэ жэлнүүдэйхиһээ нилээд һайнаар хүдэлмэрилнэ. МТС-эй гурбан бригаданууд механическа заправкые хэрэглэбэ. Тэрэ хадаа сагые экономилно, трактористнуудай, заправщигуудай хүдэлмэриие хүнгэдхэнэ.

Мүнөө, Курбиин МТС-эй түрүү колхозууд болбол эртын тарилгые дүүргээд, нэгэдэхи рядай пар хахалгые эхилжэ байна. 500 гаран гектар пар хахалагдаа.

Горючида ба текущи ремонтдо хараалагдаһан мүнгэ үгэлгые БМАССР-эй Наркомзем ехээр удааруулна, энээнэй результадта эртын пар хахалалга ба оройн тарилгын хүдэлмэринүүд заримдаа һаатаха ушартай болоно.

Зарим колхозууд унаагай хүсые хүсэдөөр хэрэглээгүйн ушарһаа, морёор тарилгынгаа планиие дүүргээгүй байһыень тэмдэглэхэ хэрэгтэй. „Майн 1“ (түрүүлэгшэнь нүх. Потемкин), Кагановичын нэрэмжэтэ (Отсколков), „Интернационал“ ба бусад колхозууд болбол «бүхы газарыемнай тракторнууд элдүүрилхэ юм» гэжэд, унаагай хүсые оройдоо хэрэглэнэгүй. Гадна, зарим колхозууд болбол үнгэрэгшэ жэлдэ сабшалангай ургасые дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые абаагүй байгаа. Энэ шалтагаанһаа, моридонь тэжээлээр дутамаг, туранхай, тэдэнэй бүтээсэнь бага. Димитровэй нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүх. Краснопеев) морёор хахалагшадай нэгэниинишье нормоо дүүргэнэгүй. Мүн, „Красный партизан“ (түрүүлэгшэнь нүх. Белых), Орджоникидзын нэрэмжэтэ (Василий Мурзин) колхозууд, тэжээлээр дутамаг байһанһаа, тарилгые удааруулна. Теэд, эдэ колхозууд болбол мүнөө жэлдэшье сабшалангай ургасые дээшэлүүлхые оролдоногүй.

Тарилгын агротехническэ заабаринуудай хазайруулгые эрид буруушааха тухайда, ВКП(б)-эйн Обкомой бюрогой ба БМАССР-эй Совнаркомой тогтоолнуудай байбашье һаань, зарим колхозууд энээниие бэелүүлнэгүй. Ленинэй нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүх. Цыденов), Орджоникидзын, XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд болбол үрэһөө хороор угаангүй таряа. XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо тракторна нэгэ сеялкэнь хоёр үдэр дэмы хэбтээ.

Гадна, Курбиин МТС-эй хангадаг зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болбол шадамар бэрхэ хүтэлбэриһөө ажахын амжалтанууд дулдыдадаг юм гэжэ үшөөл ойлгоодүй байна. XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Соболев болбол ажалые зүбөөр эмхидхэхэ, хүсэеэ зүбөөр хубаарилха хэрэгтэ анхаралаа огто табинагүй. Мүн, Соболев хадаа нютагай хүтэлбэрилхы организацинуудай захиралтануудые дүүргэдэггүй юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ комбайнаар хурлагдаһан поле дээрэһээ солоомыень арилгаха тухайда МТС-эй дирекциин зүгһөө хэдэн дахин хэлэгдэбэшье һаань, Соболев хадаа тэрээниие дүүргээгүй, тэрээнһээ боложо энэ хабар тракторнуудань дэмы байха ба прицепной инвентарьнуудай эбдэрхэ фактнууд тохёолдобо. Гэбэшье, Курбиин МТС-эй дирекци (замполит нүхэр Мурзин), тэрэнэй дэргэдэхи партийна организаци болбол зүб хүтэлбэреер хангахын тула шиидхэхы хэмжээнүүдые абанагүй.

Республика дотороо түрүүшын ордено, „Мартын 8“ колхоз

★★★

„Үнэн“ газетын редакци болбол мүнөөдэрэйнгөө энэ номерой хуудаһые республика дотороо түрүүшын орденто—„Мартын 8“ колхоздо зорюулан, колхозни-гуудай ба активистнуудай бэшэгүүдые толилбо.

КОМСОМОЛ—ПАРТИИН ҮНЭН ТУҺАЛАГША

Ленинско-Сталинска комсомол—партиин үнэн туһалагша. ВКП(б)-эйн XVIII историческа съезд болбол комсомольцуудай ажалъябуулгын үргэн замые заагаа. Комсомольско организацинууд болбол ажахын зорилгонуудые шиидхэлгэдэ активнаар хабаадалсадаг болоо.

Съездын тогтоолнуудай үндэһэ һуури дээрэ, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй пленум болбол тусхай тогтоол гаргаа һэн. Энэ шиидхэбэриие бэелүүлэн, массово-политическэ хүдэлмэриие шангадхалгаар ба комсомольцуудай идейнэ хэмжээе дээшэлүүлгээр бага бэшэ хүдэлмэри хээбди.

Организацидамнай хамтадаа 22 комсомольцууд бии. 15 комсомольцууднай „ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсые“ өөһэдөө үзэнэ, бусад членүүднай политграмотын кружогто һуралсана.

Манай организаци болбол өөрынгөө зэргэнүүдтэ колхозой эрхим стахановцуудые, партиин ба колхозно байгуулалтын хэрэгтэ эсэстээ хүртэр преданнэ хүнүүдые абана. Һүүлэй үедэ ажахын-политическэ хүдэлмэри эрид һайжаруулагдаа, энэ болбол үйлэдбэри дээрэ комсомольцуудай харюусалгые нилээд дээшэлүүлбэ.

Стахановска ажалай эрхим жэшээнүүдые харуулдаг комсомольцууд олон. Нүхэд Петр Рангин, Антонида Брянская, Иннокентий Торгашин, Константин Брянский, Григорий Косицкий гэгшэд колхозно үйлэдбэри дээрэ социалистическэ соревнованиие толгойлон, оролдосотойгоор ажалланад. Үнэн сэхээр ба эршэмтэйгээр хүдэлмэрилһэнэйгөө түлөө, тэдэнэр болбол колхозой правленеэр үнэтэ эдлэлнүүдээр шагнагдаһан байна.

Комсомольцууд болбол үйлэдбэри дээрэ һайн жэшээ харуулхатаяа хамта, колхознигуудай дунда массово - ойлгууламжын ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие һайнаар ябуулна. Тэдэнэр хадаа уласхоорондын байдал тухай, элдэб шэнэ һонинууд тухай асуудалаар, колхознигуудтай хөөрэлдөө хэнэ.

Нютагуудахи ажалшадай депутадуудай Соведүүдтэ һунгалтануудай үедэ комсомольцуудай активность илангаяа хүсэтэйгөөр ургаа һэн. Барилгын, культурын ба байрабайдалай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ комсомольцууд халуунаар хабаадалсана.

Колхозно үйлэдбэриин стахановцууд-комсомольцууд үдэр бүри ургана. Комсомольско организаци хадаа агитационно ба политическэ хүдэлмэриие колхозой ажахын зорилгонуудтай зүбөөр зохилдуулан ябуулна. Энээнэй результадань хэрэг дээрэ харагдана.

Манай колхоз болбол республика дотороо түрүүшын орденто колхоз боложо шадаа!

В. Жданова—комсомольско комитедэй секретарь.

Ажалай шэнэ амжалтануудай түлөө

Манай колхоз—„Мартын 8“ болбол сталинска табанжэлнүүдэй торшо соо ажахын, культурна фронтнууд дээрэ тон ехэ амжалтануудые туйлаа.

1939 оной хүдөөажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадаа һэн. Мүн тэрэшэлэн, мүнөө жэлдэ тэрээндэ хабаадагшаар баталагдаа. Ажалай эрхим амжалтануудые туйлаһанайгаа түлөө, Советскэ правительствын дээдэ наградаар—„Хүндэлэлэй тэмдэг“ орденоор шагнагдаба.

Правительствын дээдэ наградада харюу болгон, 1940 ондо тарялангай гектар бүриһөө, дунда жэшээгээр 17 центнерһээ доошо бэшэ ургаса хуряаха, малажалай ашаг үгэлгыень дээшэлүүлхэ, нютагай үүлтэрэй үнеэн бүхэнһөө жэл соо, дунда жэшээгээр 1300 литр һү һааха, үбһэ хуряалгын кампаниин үедэ герасимовска участогай гектар бүриһөө, дунда жэшээгээр 30 центнер, рекордно участогһаа—60-60 центнер үбһэнэй ургаса хуряаха, ажалта үдэртэ доходуудые хубаалгые ноябриин 7-һоо хожом бэшэ дүүргэхэ уялгануудые абаабди. Колхозоо миллионер болгохын түлөө бүхы хүсөөрөө тэмэсэхэбди.

Колхозно ажахын хүсэтэ хүгжэлтэдэ, ажалшадай ажана һайхан ажабайдалай саашанхи бадаралтада зорюулагдаһан историческа тогтоолнуудые—„Хүдөөажахын продуктнуудые бэлэдхэлгын ба худалдан абалгын политикада хубилалтанууд тухай“ ВКП(б)-эйн ЦК-гэй ба ССР Союзай Арадай Комиссарнарай Соведэй тогтоолнуудые манай колхознигууд тон ехэ баяраар угтаба.

Гүрэнэй урдахи бүхы уялгануудаа саг болзор соонь, эрхим шанартайгаар ба эмхитэйгээр дүүргэхэбди.

„Мартын 8“ колхозой түрүүлэгшэ—ПЕРЕВАЛОВ И. С.

АЛДАР СОЛЫН ХЭРЭГ

Сталинска конституциин алтан наран доро, социализмын орондо ажаһууха, жаргаха зол хубиие бүрин эдлэнэб.

Гайхамшаг орон, гайхамшаг арад! Иимэ һайхан, ханибарисаата агууехэ бүлэ соо хамтадаа ажаллажа, сэнгэжэ байхадаа—зүрхэн баяраар сохилно. Хайшаашье харахадам: захагүй далай шэнгеэр, халюурма тарялан долгилно, үй түмэн мал—хада дайдые бүрхөөнэ, гигант ехэ заводуудай гудок дуулдана, булад зоригто шахтернууд хада уулые малтан хара алта-нүүрэһыень абана; хаанашье—амжалта, рекорднууд бусална...

Урдань, хаанта засагай үедэ зобожо, тулижа ябаа һэм: эдеэ хоолоор дутаха, хүйтэн нойтон байрада унтаха, баяшуудта баһуулха ба доромжолуулха, сохюулха...—минии „ажабайдал“ иимэ байгаа һэн. Би царска армида 7 жэл соо алба хэхэ зуураа, тон ехэ бэрхэшээлдэ хашагдаһан ба тиин, тэсэжэ ядаһандаа, тэндэһээ тэрьэлжэ нютагтаа ерээ бэлэйб.

1917 ондо Октябрьска Социалистическэ революциин илаһанай һүүлээр, Сибириин партизануудай отрядуудта орожо, сагаанбандидуудта эсэргүү тэмэсэлдэ хабаадалсаа һэм. Партизанска отрядуудта хоёр жэлһээ үлүү ябааб. 1919 ондо, Ганзурин селодо семеновско карательна отрядай ерэхэдэнь, бидэнэр,—партизанууд тэдэниие бута сохин намнаа һэмди.

1931 ондо, би бүлэнэртэеэ хамта колхоздо орооһэм. Тэрэ үдэрһөө хойшо 1937 он хүртэр—6 жэлэй торшо соо адуу моринойажал дээрэ хүдэлмэрилөөб. Энэ үедөө, олон тоото залуу моридые Улаан Армида бэлэдхэһэн байнаб.

Мүнөө, колхозойгоо малажалые эрхилэгшээр хүдэлмэрилнэб. Манай һү товарна фермэдэ 6 һаалишад бии, тэдэнэр 12-13 үнеэдые харууһална. Һаалишад болбол зоотехническэ заабаринуудые наряар бэелүүлэн, элүүр тобир туғалнуудые түлжүүлнэ, ехэ һү һаана. Фермэдээ 76 толгой үнеэд, 113 толгой залуу малнуудтайбди.

* *

Би өөрынгөө байдал тухайда хэлэхые хүсэнэб. Манайхи бүлэдөө 5 хүн байдагабди. Ехэ хүбүүмни—тракторист, хоёр бага хүбүүдни—хүсэдбэшэ дунда һургуулида һурадаг юм.

Мүнөө 10 хони ба ямаадтай, 3 үнеэдтэй, 13 тахяатай ба гахайтайбди.

1939 ондо, хүбүүнтэеэ 1209,72 ажалта үдэр олооб, тэрэнэй 750 үдэрынь би ажаллаһан байнаб. Тэрээндээ 248 пуд талха ба 3145 түхэриг мүнгэ абаабди! Манай орондо ажал болбол алдар солын, шэн габьяагай ба геройствын хэрэг болоо!

Би 1940 оной хүдөөажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ кандидадаар баталагдааб. Колхозно байгуулалтын бадаралтын түлөө, социалистическэ малажалда үшөө ехэ амжалтануудые туйлахын түлөө бүхы хүсөөрөө тэмэсэхые найдуулнаб.

А. А. Торгашин — колхозой малажалые эрхилэгшэ.

Бүри һайнаар ажаллахаб

Би 1907 ондо, Колопко селодо түрөө һэм. Энэ наһан соогоо би ядархые ба жаргахые үзөөб. Урдань, хаанта засагай үедэ үгытэй тарялашад ямар условитой һэм, би тиимэ лэ байдалда байгаа һэм.

Мүнөө тон ондоо болоо! Манай хүсэнтүгэс эхэ ороной ажалшадай культура ба гэгээрэл үдэр ерэхэ бүри ургана, тэдэнэй ажана һайхан ажабайдалань саг үргэлжэ бадарна.

Залуу ябахадаа, зүгын ажалые ехэтэ һуралдаг һэм. Наһанайм хүсэлэн бэелүүлэгдээ: мүнөө зүгын ажал дээрэ хүдэлмэрилнэб. Пасекадамнай зүгын 156 үүрнүүд бии. Зүгын ажалые эрхилэлгэ болбол тон ехэ ашагтай. 1938 ондо зүгын 110 бүлэ бүхэнһөө, дунда жэшээгээр, 87 килограмм бала ба 800 грамм воска абтаа.

Харин, 1939 ондо зүгын 110 бүлэһөө 96 килограмм бала ба 0,834 килограмм воска суглуулан абажа, хүдөөажахын Бүхэсоюзна Выставкэдэ хабаадаһан ба Хүндэлэлэй Книгэдэ оруулагдаһан байнаб.

Нёдониин зун, социализмын ороной зүрхэн—Улаан Москва ошооб. Наһан соогоо мартахагүй, гоё һайхан юумэнүүдые үзөөб. Арадуудай агууехэ вождь нүхэр Сталинай байдаг Кремль, Ленинэй мавзолей, амаралтын ба культурын центральна парк, Улаан площадь, метрополитен . . . ханибарисаата советскэ арадуудай бүлэ соо ажаһуудаг украин, белорусс, киргиз, грузин, татар, армян, калмык . . . — бултаараа нэгэн һаналтай, нэгэн зорилготой ябажа, опыдуудаа андалдан, өөһэдынгөө шадабариие дээшэлүүлээбди.

Мүнөө би идейно-политическэ хэмжээгээ дээшэлүүлхын тула „ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсые“ өөрөө үзэнэб. Тэрээнһээ гадна, зүгын ажал тухай литературые саг үргэлжэ уншадаг би. Хэрбээ зүгын ажалые дэлгэрүүлхэ, тэрээнһээ ехэ олзо олохые хүсөө һаа, энээндэ эрхим һайн услови байгуулха хэрэгтэй. Би энээниие хэрэг дээрэнь бэелүүлээб.

Үнгэрэгшэ үбэл, бүхы үүрнүүдэй зүгынүүд нэгэшье хоролтогүйгөөр, 100 проц. үбэлжөө. 1940 оной хүдөөажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ кандидадаар дахин баталагдааб.

Энэ хадаа улам эршэмтэйгээр ажаллахыемни уялгана. Колхозоо улам баян болгохын түлөө, колхознигуудай бүри хүхюун сэнгэлиг ба жаргалта байдалай түлөө бүхы хүсэеэ үгэхэб.

И. А. Брянский—„Мартын 8“ колхозой зүгышэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Республика дотороо түрүүшын орденто „Мартын 8“ колхозой солото һаалишад ба малшад үнеэдээ харууһалжа байна.

Культура ба гэгээрэлэй ургалта

Октябрьска социалистическэ революциин урда тээ, Ганзурин селодо, бэшэг мэдэхэ хүнүүд тон үсөөхэн байгаа. Советскэ засагай жэлнүүдтэ тус село үндэһөөрөө хубилаа.

Мартын эхеэр, манай колхоздо мпил 22 хүнүүд бэшэг мэдэхэгүй байгаа һэн. Тэдэниие һургахын тула тон ехэ анхарал хандуулагдаа: 7 культармейцүүд-комсомольцууд тэдээндэ үзэг бэшэг заажа эхилһэн юм. Тиин, Майн 1-нэй агууехэ һайндэртэ зорюулан, тэдэ колхознигууд эрхим бэлэг бэлэдхээ—бултадаа бэшэг мэдэхэ болоо.

Колхознигуудай бүхы хүбүүд ба басагад, хамтадаа 155 багашууд эхин һургуулида һуралсана.

Манай залуушууд сүлөөтэй сагаа культурнаар ба хүхюунээр үнгэргэхые хүсэнэ. Тэдэнэр болбол клубтаа сугларжа культурнаар зугаална, наадана, литературна ба уранһайханай кружогуудта хабаадана. Клуб соо элдэб литература, газетэнүүд, журналнууд, биллиард, шатар, дам гэхэ мэтэ бии. Уранһайханай кружогто хабаадагша колхознигууд ба һурагшад тон һонирхолтой спектакльнуудые табидаг болоо. Клубые эрхилэгшэ, комсомолец Брянский болбол клубаа культурна хүдэлмэриин центр болгожо шадаа. Ханын газета саг үргэлжэ гаргагдана, тэрээнэй хүдэлмэридэ эрхим стахановцууд хабаадуулагдадаг.

Гадна, ОСО, СВБ ба МОПР—ой кружогууд хүдэлмэрилнэ. Колхозой олонхи членүүд оборонно значогуудай нормонуудые үгэжэ байна.

Колхознигуудай ажабайдалань баян ба культурна болоо. Айл бүхэнэйдэ велосипед, оёдолой машина, патефон гэхэ мэтын эдлэлнүүдые харахат.

Зүгөөр, манай колхоздо культурна байгуулалтаар ехэнүүд дутуунууд бии. Колхозно селое болбосон болгохо тухайда Баргажанай аймагай, Карл Марксай нэрэмжэтэ колхозой колхознигуудай хавдалгые манай колхознигууд халуунаар дэмжэбэ.

Бидэнэр, 1940 ондо радиоузел, электростанци, шэнэ клуб байгуулхые хараалнабди.

И. М. Канунников—эхин һургуулиин һургагша.

Орденто колхоздо

Урдын Верхнеудинскһаа—одооной Улан-Удэһээ баруун урагшаа ябахада гушан километрэй хараанда Ганзурин село байдаг.

Тус селогой зон болбол хаанта хархис, зэрлиг засагай байхада, хобдог баяраар, хойрог ноёдоор дарлагдажа, тон хүшэр хашалан, зоболониие үзэдэг байгаа. Тэрэнэйгээ хажуугаар, тэнэг попуудай мэхэдэ орожо, Сэлэнгэ мүрэнэй саад тээ арбаад километртэ байһан церковьтэ ошожо мүргэдэг, мунхардаг бэлэй. Тахяа гахайнуудаа, талха, үндэгэ мэтэнүүдээ үлэнхэ хэнтэг попуудта үргэл болгон үгэдэг заншалтай байһан юм.

Тэрэ үедэ тиимэ байгаа.

Мүнөөнэй Ганзурин селое хараад үзыт!

Ямар һайхан яларма, танигдашагүй тад ондоо болооб!

Агууехэ Октябрьска социалистическэ революци мандажа, хаанта самодержавиин хамхаран унахадань, бүхы Россин арадууд бүгэдөөрэн, богоолшологдоһон Ганзуринай ажалшад бултадаан эрхэ сүлөөгөө абажа, энхэ һайхан ажабайдалайгаа эхиие үзөө һэн.

Арбан юһэн он... Атаман Семеновай алуурша зэрлиг отряд Ганзурин селодо галзуугаар добтолон ороходонь эндэхиин зон барандаа эрэлхэг командирнууд, эрхим большевигүүдэй (Григорий ба Константин Лощенковуудай) партизанска отрядтай ниилэжэ, бузар бандидуудые бутасохин намнаа һэн. Амагалан тайбан боложо, арад зон амараа.

* * *

1935 ондо, хүдөөажахын „Красный партизан“ артель ба нютагдахи ТОЗ хоёр һайн дураараа нэгэдэжэ, „Мартын 8“ колхоз болоһон байна.

Үнгэрһэн табан жэлэй торшо соо, үнэхөөр гайхамшаг амжалтануудые туйлаа!

Май һарын алтан наран мандан ургажа, улаан шара гэрэлээ огторгой газарые дүүрэн сасаба. Орьёл шобхо оройнуудтай уула хаданууд олон үнгын сэсэгүүдээр шэмэгдэн, хургы торгон хүнжэлөөр хушагдан толорно. Нарһа шэнэһэнэй набша һалаануудань намаалан, үргэн тала дайда үдхэн хүхэ ногоогоор хэлюурна. Тарялан дээрэ тракторнуудай хүнхинөөн, залуушуудай дуулалдаан замханагүй...

Дурсагдагша колхоз дүн хамтадаа 89 айлнуудтай. Бүлынь член бүхэн хүхюун сэнгэлиг, культурна жарган ажаһууна. Колхознигуудай гэрнүүдтэнь—түмэр кроватьнууд, велосипедүүд, патефонууд, балалайка ба гитара, оёдолой машина гэхэ мэтын үнэтэ эдлэлнүүд элбэг болоо, сонхонууд дээгүүрэнь — „Фигус“, „Иранха“, „Салодорь“ гэхэ мэтын сэсэгүүд һалбаран һууна. Үдэшын саг болохолоор, хүдэр шииираг залуушуудай хүхихэ энеэлдэхые улицада харахат, шэнэхэн гармониин шэнхинэмэ дууе дуулахат.

Энэ колхоздо клуб, амбулатори, ясли, һургуули бии. Оловиитэ колхознигуудай дунда ойлгуулалтын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Эхин һургуулиин һургагшад нүхэд Вера Жданова, Иван Михайлович Капунников гэгшэд уласхоорондын байдал тухайда ба бусад темэнүүдээр хөөрэлдөөнүүдые колхознигуудай дунда үнгэргэдэг.

1940 оной апрелиин 1-дэ 1309 толгой эбэртэ томо малнуудтай, 64 гахайтай, 1011 хони ба ямаадтай, 183 моридтой, 1370 га тарялангай газартай, 162 га сабшалантай, 586 га бэлшээриин газартай байна; 20 гектар газарта огород таридаг, тэрэнь колхоздо угаа ехэ олзо оруулна.

Шубуун-ажалайнь фермэ 560 тахяатай юм. Мүн тэрэшэлэн, зүгын ажалые эрхилдэг байна. Пасекэдээ зүгын 156 үүрнүүдтэй, энэнь 1939 ондо 39000 түхэриг сэбэр олзые колхоздо үгөө.

1938 ондо тарялангай гектар бүриһөө, дунда жэшээгээр 14,68 центнер ороохо абаһан ба 1939 оной хүдөөажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадаһан байна. Колхознигуудай ажалта үдэрнүүдтэ 3,4 килограмм талха, 2 түхэриг 66 мүнгэ хубаагаа. 1940 оной хүдөөажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ кандидадаар баталагдаһан колхозник нүхэр **Бурундуков** болбол һамгантаяа хоюулан 1939 ондо 891 ажалта үдэр оложо, колхозһоо 2317 түхэриг мүнгэ, 181 пуд талха абаба.

Колхознигуудань, иимэ элбэг дэлбэг таряа талха хуряабашье, колхозоо бүри баян, бүри болбосон байдалтай болгохын түлөө эршэмтэйгээр тэмэсэнэ. Колхозой солото хүнүүд—нүхэд А. С. Брянский, И. Л. Кокорин, С. С. Брянский, М. А. Орлова гэгшэд бусад колхознигуудтаа жэшээ харуулан, ажахы дээрээ стахановскаар ажалладаг байна. Иимэ хүнүүд олон!

„Мартын 8“ колхоз болбол 1940 ондо өөрынгөө урда үнэхөөр ехэ зорилго табяа. Үүлтэртэ малай фермэ байгуулхые, конюшни ба малай үбэлжэхэ шэнэ байра барихые хараална; тэрээнһээ гадна, клуб, багашуудай ясли шэнээр байгуулхань; электростанци, полевой культурна 3 стануud, 50 точкотой радиоузел бариха байна.

— Ильичын лампочканууд манай нютагта һаяар яларха. Тиихэдэ одоол гоё, одоол һайхан болохо даа!—гэжэ колхозой счетовод, Оронгын сомоной ажалшадай депутадуудай Соведэй депутат нүхэр Владимир Алексеевич Емонков хөөрэнэ.

«Мартын 8» колхоз болбол Советскэ правительствын дээдэ наградаар—«Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагдаһан байна.

* * *

Орденто колхозой центр—Ганзурин селодо түрүүшынхеэ ошоһон хүнүүд, нютагайнь оршонбайдалые ехээр һонирходог. Колхозойнь центрэй хойгууранъ—булад моринууд бууухиран гарана, урдууранъ—Сэлэнгэ мүрэн сэнхиин харагдана. Энэ нютагые тойроод, элдэб түрэлэй модод—нарһан, шэнэһэн, бургааһан, хуһан ба үнгэ бүриин сэсэгүүдэй үнэр анхилна.

—Ямар гоё нютаг гээшэб! Эрхим үрэжэлтэ газар, элбэг баян ургаса. Эмхи һайнтай колхознигуудай эршэмтэй хүсэтэйгөөр хүдэлмэрилхэдэнь баясанаб гэхэдэм: —тиимэ, нютагнайш һайхан даа! Манай колхоздо ерэһэн айлшад, харгыгааршье ябаһан хүнүүд энэ нютагые һайшаадаг, гоёшоодог, магтадаг юм. Би, Крым ошожо үзэһэн бэшэб, зүгөөр, энэ нютагые „Бурядай Крым“ гээшэ гэхэдэ алдуутай болохогүй бэзэ гэжэ сэхэ хэлэхэ байнаб. . .—гээд, кузнец Косицкий ташаганаса энеэнэ.

Өөрынгөө нютагые магтажа, үшөө олон үгэнүүдые намда хэлэхэ байгаашье һаань, залуу нэгэ хүбүүн забһартамнай ороод ниигэжэ хэлэбэ:

—Зунай сагта ерээрэй! Одоол тиихэдэ, манай нютагые гайхахаш.

Тус колхоз болбол 1939 оной хүдөөажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадажа, нэгэдэхи шатын диплом, 10 мянган түхэриг мүнгэ, хүнгэн машинаар шагнагдаа. Мүнөө—мянга юһэн зуун дүшэн оной хүдөөажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадахаар баталагдаба.

—Хэрбээ колхознигууд, өөһэдынгөө хүсэнүүдые үнэн зүбөөр эмхидхэн, зорпмгойгоор ба эршэмтэйгээр ажаллаа һаа, ямаршье амжалта туйлажа, өөһэдынгөө колхозуудые орденто болгожо шадаха байна. Тиигэбашье, манай колхознигууд колхозомнай орденто болоо гээд һанаагаа амарна бэшэ, харин колхозоо — миллионер болгохын түлөө тэмэсэнэ—гэжэ түрүүлэгшэ Перевалов омогтой хөөрэнэ.

★

Мүнөөдэрэй номерой энэ хуудаһые манай газетын сотрудник нүхэр Даба Дамбаев эмхидхэбэ.

Харюусалгата редактор **Р. БИМБАЕВ.**

Адрес редакции г. Улан-Удэ, Каландарашвили, 19. Телефоны: секретариат—3-44; отдел партийной жизни и агитации и пропаганды 7-55 — 2 зв.; Сельхоз отд. — 7-55; отдел кадров и писем — 5-07.

Типографии НКМП. 3104